

ผู้ตรวจสอบภายในในยุค AI: เมื่อความเร็วไม่ใช่คำตอบสุดท้าย แต่ “ความเป็นมนุษย์” คือหัวใจของความน่าเชื่อถือ

บทความนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากบทความ *The Human Element* ในนิตยสาร **IIA Magazine (December 2025)**

ซึ่งตั้งคำถามสำคัญว่า ในวันที่ Artificial Intelligence (AI) เข้ามามีบทบาทในงานตรวจสอบภายในมากขึ้นเรื่อยๆ

บทบาทของ “มนุษย์” ควรเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และอะไรคือสิ่งที่ AI ยังไม่สามารถทดแทนได้

อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญไม่ใช่เพียงว่า AI ทำอะไรได้บ้าง แต่คือ

ผู้ตรวจสอบภายในควรยืนอยู่ตรงไหน เพื่อให้ความเร็วเหล่านี้นำไปสู่ “ประสิทธิผล (effectiveness)” ที่แท้จริง

บทบาทของผู้ตรวจสอบภายในจึงไม่ใช่เพียงผู้ใช้เครื่องมือ แต่คือ ตัวกลางระหว่างเทคโนโลยีขั้นสูง (Advanced

Technologies) กับผู้ที่ต้องนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการตัดสินใจ และสิ่งที่จะทำให้บทบาทนี้เกิดคุณค่า ไม่ใช่

เทคโนโลยีเพิ่มเติม แต่คือ **Soft Skills** ที่ช่วยกลั่นกรอง ตีความ และถ่ายทอดผลลัพธ์ของ AI ให้มีความหมาย และสะท้อน

ต่อกรณีที่มีความรับผิดชอบในการใช้ AI

Critical Thinking: เมื่อ AI ช่วยเขียนได้เร็ว แต่ความถูกต้องยังเป็นความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบภายใน

ในกระบวนการเขียนบทความนี้ ผู้เขียนได้ใช้ AI เป็นเครื่องมือช่วยอ่านบทความต้นฉบับ สรุปแนวคิดหลัก และช่วยร่าง

เนื้อหาเบื้องต้น ซึ่งช่วยลดเวลาในการจัดโครงสร้างและเรียบเรียงได้อย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อเนื้อหามีความยาวและ

ซับซ้อน

อย่างไรก็ตาม หลังจากได้ร่างเนื้อหาจาก AI แล้ว ผู้เขียนกลับต้องใช้เวลาจำนวนไม่น้อยในการ “ย้อนอ่าน” ตั้งคำถาม และ

สอบทานเนื้อหานั้นอีกครั้ง เช่น

- ประเด็นที่สรุปมาสอดคล้องกับบทความต้นฉบับจริงหรือไม่
- ถ้อยคำที่ใช้สะท้อนประสิทธิภาพการทำงานของผู้ตรวจสอบภายในจริงหรือเป็นเพียงถ้อยคำเชิงทฤษฎี
- มีข้อสรุปใดที่ดูสมเหตุสมผล แต่เมื่อพิจารณาในบริบทจริงแล้วอาจคลาดเคลื่อน

ในบางช่วง แม้ AI จะสามารถเรียบเรียงเนื้อหาได้อย่างลื่นไหล แต่กลับพบว่า “แก่น” ของเรื่องยังไม่ชัด หรือไม่สอดคล้อง

กับสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ หากนำเนื้อหาเหล่านั้นไปเผยแพร่โดยไม่ผ่านการพิจารณาเพิ่มเติม อาจทำให้บทความดูดีในเชิง

ภาษา แต่ขาดความลึกและความน่าเชื่อถือในเชิงวิชาชีพ

บทเรียนที่ได้จากกระบวนการนี้คือ

AI ช่วยเพิ่มความเร็วในการคิด แต่ผู้ตรวจสอบภายในต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและความหมายของเนื้อหา

Critical thinking จึงไม่ใช่สมมติฐานที่ว่า “AI ไม่น่าเชื่อถือ” แต่คือการ **ไม่เชื่อเพียงเพราะ AI ดูน่าเชื่อถือ** คล้ายกับหลักความระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ ทักษะนี้ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในยังคงทำหน้าที่เป็นด่านสุดท้ายในการกั้นกรองคุณภาพของผลลัพธ์การวิเคราะห์ ก่อนที่ข้อมูลหรือบทความใดๆ จะถูกนำไปใช้หรือเผยแพร่ต่อ

Communication: เมื่อ AI เขียนได้ดี แต่ยังไม่เข้าใจว่า “ควรพูดกับใคร”

AI สามารถช่วยร่างบทความได้อย่างเป็นระบบ ใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง และมีโครงสร้างชัดเจน แต่จากการใช้งานจริง ผู้เขียนพบว่าเนื้อหาที่ AI สร้างขึ้นบางครั้งมีลักษณะคล้ายรายงานทางการ หรือประกาศเชิงนโยบาย หรือย่อและอ่านไม่ได้ เนื้อหา หรืออ่านแล้วเข้าใจ แต่ไม่ชวนติดตาม และไม่สามารถสื่อสารกับผู้อ่านในเชิงอารมณ์หรือบริบทวิชาชีพได้อย่างแท้จริง

ในขั้นตอนนี้ ผู้เขียนจึงต้องกลับมาทำหน้าที่ทบทวนเนื้อหาในฐานะ “ผู้อ่าน” มากกว่า “ผู้เขียน” ตั้งคำถามว่า

- ถ้อยคำนี้ฟังดูเหมือนมนุษย์หรือเหมือนเอกสาร
- ผู้อ่านจะรู้สึกเชื่อมโยงกับเนื้อหาหรือไม่
- น้ำเสียงที่ใช้เหมาะกับการสื่อสารผ่านสมาคมวิชาชีพหรือไม่

บทเรียนสำคัญคือ

AI ช่วยจัดรูปแบบของสาร แต่ผู้ตรวจสอบภายในต้องทำให้สารนั้น “เข้าถึงคน”

Communication จึงไม่ใช่แค่การเรียบเรียงข้อความ แต่คือการเลือกถ้อยคำ น้ำเสียง และโครงเรื่องให้สอดคล้องกับบริบทของผู้อ่าน ซึ่งยังคงเป็นบทบาทที่มนุษย์ต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

Empathy & Influence: เมื่อการเผยแพร่ความรู้ต้องการมากกว่าเครื่องมือ

บทความด้านวิชาชีพผู้ตรวจสอบภายในจำนวนมาก รวมถึงบทความจาก IIA Magazine สามารถเข้าถึงได้ง่าย และ AI ก็สามารถช่วยแปลหรือสรุปเนื้อหาเหล่านั้นได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ในการนำเนื้อหาเหล่านี้มาพัฒนาเป็นบทความภาษาไทย ผู้เขียนพบว่า “การเรียบเรียงเพื่อเผยแพร่” เป็นมากกว่ากระบวนการทางเทคนิค

การเลือกว่าจะหยิบประเด็นใดมาเล่า จะอธิบายอย่างไร และจะเชื่อมโยงกับบริบทของผู้ตรวจสอบภายในในประเทศไทยอย่างไร ล้วนต้องอาศัยความเข้าใจผู้อ่านและความตั้งใจที่จะสร้างประโยชน์ร่วมกัน ไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดข้อมูล

การที่สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยเปิดพื้นที่ให้มีการสื่อสารบทความลักษณะนี้ เป็นการส่งเสริมบทบาทของ empathy และ influence อย่างชัดเจน เพราะให้โอกาสในการเผยแพร่ความรู้ให้เกิดผล ไม่ได้เกิดจากเนื้อหาที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากความเข้าใจ ความตั้งใจ และภาวะผู้นำในการชวนเพื่อนร่วมวิชาชีพเรียนรู้ไปด้วยกัน

หากขาดทักษะเหล่านี้ บทความที่สร้างขึ้น—ถึงแม้ว่าจะใช้ AI อย่างมีประสิทธิภาพ—ก็อาจเป็นเพียงผลลัพธ์จากเครื่องมือที่ถูกอ่านผ่านไปโดยไม่ก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ

บทเรียนจากประสบการณ์นี้คือ

AI อาจช่วยผลิตเนื้อหา แต่ **empathy** และ **influence** คือสิ่งที่ทำให้เนื้อหานั้น “มีชีวิต” และถูกนำไปใช้จริง

บทสรุป: ใช้ AI แล้ว เรายังเป็นผู้ตรวจสอบภายในที่น่าเชื่อถือขึ้นหรือไม่

ในโลกที่ใครๆ ก็สามารถใช้ AI ได้ ความแตกต่างไม่ได้อยู่ที่เครื่องมือ แต่อยู่ที่ **วิธีที่เรานำมันมาใช้**

คำถามที่ผู้ตรวจสอบภายในอาจต้องถามตัวเองไม่ใช่เพียงว่า “AI ช่วยเราได้แค่ไหน”

แต่คือ “เรายังเข้าใจและกล้ายืนยันว่าสิ่งที่ AI สร้างขึ้นนั้นถูกต้อง เหมาะสม และควรถูกสื่อสารออกไปหรือไม่”

เพราะในท้ายที่สุด เครื่องมืออาจช่วยเราทำงานได้เร็วขึ้น แต่ความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ยังคงไม่สามารถถ่ายโอนไปให้ใครอื่นได้ ในท้ายที่สุด การใช้ AI อย่างมีความหมาย ไม่ได้ลดบทบาทของผู้ตรวจสอบภายใน แต่กลับย้ำให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า **ความเร็วเป็นเรื่องของเครื่องมือ แต่ความน่าเชื่อถือยังคงเป็นเรื่องของมนุษย์**

